

На основу члана 13. став 2. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом ("Службени гласник РС", број 36/09),

Министар економије и регионалног развоја, министар здравља и министар просвете доносе

Правилник о ближим условима, критеријумима и стандардима за спровођење мера и активности професионалне рехабилитације

*Правилник је објављен у "Службеном гласнику
РС", бр. 112/2009 од 30.12.2009. године.*

Члан 1.

Овим правилником уређују се ближи услови, критеријуми и стандарди за спровођење мера и активности професионалне рехабилитације особа са инвалидитетом.

Члан 2.

Особа са инвалидитетом укључује се у мере и активности професионалне рехабилитације у циљу повећања нивоа запошљивости, запошљавања, одржања запослења, напредовања или промене професионалне каријере и подстицања укључености особа са инвалидитетом у све сфере друштвеног живота на равноправној основи.

Особа са инвалидитетом укључује се и у мере активне политике запошљавања, ради спровођења професионалне рехабилитације, повећања нивоа запошљивости или запошљавања.

Мере и активности из ст. 1. и 2. овог члана спроводе се у складу са овим правилником и актом Националне службе за запошљавање (у даљем тексту: Национална служба).

1. Ближи услови и критеријуми за спровођење мера и активности професионалне рехабилитације

Члан 3.

Мере и активности професионалне рехабилитације незапослене особе са инвалидитетом спроводе се ако:

1) је особа са инвалидитетом на евиденцији незапослених лица Националне службе;

- 2) је извршена процена професионалних могућности те особе;
- 3) постоји потреба да та особа буде корисник услуга професионалне рехабилитације, као дела њене целокупне рехабилитације.

Члан 4.

Изузетно од члана 3. овог правилника право на професионалну рехабилитацију има и запослена особа са инвалидитетом која има смањену радну способност због повреде на раду или професионалне болести настале након ступања на снагу Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом ("Службени гласник РС", број 36/09).

Трошкове спровођења мера и активности професионалне рехабилитације запослене особе са инвалидитетом сноси послодавац код кога је та особа у радном односу у време настанка повреде на раду или професионалне болести у складу са одлуком Владе којом се утврђују услуге Националне службе за које се плаћа накнада.

Међусобни однос Националне службе, послодавца који сноси трошкове професионалне рехабилитације и запослене особе са инвалидитетом регулише се уговором.

Члан 5.

Мере и активности професионалне рехабилитације које је потребно спровести као део целокупне рехабилитације појединца, као и мере активне политике запошљавања у циљу повећања нивоа запошљивости или запошљавања незапослене особе са инвалидитетом одређују се индивидуалним планом запошљавања између Националне службе и те особе, на основу процене њених професионалних могућности.

Индивидуалним планом запошљавања из става 1. овог члана могу се утврдити и друге мере предвиђене акционим планом запошљавања или на други начин, у складу са критеријумима и стандардима предвиђеним овим правилником.

Мере и активности професионалне рехабилитације које је потребно спровести као део рехабилитације запослене особе са инвалидитетом одређују се на основу претходне процене послова које та особа може да обавља.

Члан 6.

Процена професионалних могућности особе са инвалидитетом представља процену запошљивости, односно процену утицаја објективних фактора и стања и кретања на тржишту рада који утичу на могућности њеног запошљавања.

Процена професионалних могућности особе са инвалидитетом из става 1. овог члана врши се применом објективних критеријума и услова за укључивање незапослених у мере активне политике запошљавања које прописује министар надлежан за послове запошљавања, врста тешкоћа и препрека у запошљавању са којима се особе са инвалидитетом сусрећу и врста телесног, сензорног, менталног или душевног оштећења или болести из налаза, мишљења и оцене

органа вештачења Републичког фонда пензијског и инвалидског осигурања и потребе тржишта рада.

Члан 7.

У зависности од процене радне способности и процене професионалних могућности, особа са инвалидитетом може бити укључена у мере и активности професионалне рехабилитације и мере активне политике запошљавања под општим условима, односно по прилагођеним програмима усмереним ка незапосленим лицима.

Члан 8.

Професионална рехабилитација и мере активне политике запошљавања под општим условима подразумевају спровођење мера и активности у групама које чине особе са инвалидитетом и друга незапослена лица, односно под условима прописаним за незапослена лица, у сваком случају кад је то могуће, по процени стручних лица Националне службе.

Професионална рехабилитација и мере активне политике запошљавања по прилагођеним програмима подразумевају спровођење мера и активности прилагођених потребама особе са инвалидитетом, процене професионалних могућности и радне способности, као и потреба на тржишту рада.

Члан 9.

Мере и активности професионалне рехабилитације утврђене индивидуалним планом запошљавања из члана 5. овог правилника спроводи Национална служба непосредно или преко предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, образовне установе или другог облика организовања, односно извођача који испуњава услове, критеријуме и стандарде утврђене овим правилником и општим актом Националне службе.

Члан 10.

Национална служба спроводи мере и активности професионалне рехабилитације ако особа са инвалидитетом:

- 1) пружи комплетне, потпуне и истините податке који су од утицаја на професионалну рехабилитацију;
- 2) приступи процени радне способности и укључи се у мере и активности професионалне рехабилитације, у складу са индивидуалним планом запошљавања;
- 3) редовно долази на професионалну рехабилитацију;
- 4) прати програм рада и присуствује часовима практичне и теоријске наставе;
- 5) улаже максималне напоре како би се поступак професионалне рехабилитације што успешније реализовао;
- 6) рационално користи алат, материјал и средстава за рад;
- 7) поштује радно време;

8) извршава друге обавезе у циљу успешне реализације мера и активности професионалне рехабилитације.

Међусобна права и обавезе између носиоца професионалне рехабилитације и особе са инвалидитетом могу се уредити уговором.

2. Стандарди за спровођење мера и активности професионалне рехабилитације

Члан 11.

Мере и активности професионалне рехабилитације које се односе на: радно оспособљавање, доквалификацију, преквалификацију и програме за стицање, одржавање и унапређивање радних и радно-социјалних вештина и способности особа са инвалидитетом; појединачне и групне, опште и прилагођене програме за унапређење радно-социјалне интеграције особа са инвалидитетом; едукацију и тренинг семинаре за послодавце, стручна лица за радно оспособљавање и професионалну рехабилитацију особа са инвалидитетом и друга лица; предлоге и обуку за примену адекватних техничких и технолошких решења у циљу подизања ефикасности особе са инвалидитетом у учењу и раду, као и службе подршке (у даљем тексту: обуке) спроводе се од стране носилаца послова професионалне рехабилитације, уколико су испуњени следећи:

- 1) грађевинско-технички стандарди;
- 2) стандарди у погледу стручних радника;
- 3) стандарди у погледу опреме;
- 4) стандарди у погледу садржине програма обуке.

Члан 12.

Грађевинско технички стандарди, јесу:

1) у погледу локације - објекат мора да се налази у насељеном месту где су развијене саобраћајнице и друге везе комуникације и где је обезбеђен несметан прилаз превозним средствима, у складу са стандардима приступачности - по потреби;

2) у погледу инфраструктуре - објекат мора да има обезбеђену електричну мрежу и телефонски прикључак, прикључак и инсталације за довод воде за пиће и одвод отпадних вода;

3) у функционалном погледу - објекат мора да одговара потребама особа са инвалидитетом - да има обезбеђену доступност особама са инвалидитетом са тешкоћама у кретању и сензорним оштећењима, са обезбеђеним грејањем, проветравањем и осветљењем, са подовима израђеним од материјала који није клизав, не упија влагу и лако се одржава, са санитарним просторијама које су опремљене одговарајућом опремом, са обезбеђеним радним просторијама и просторијама за одржавање теоријске наставе величине довољне за кретање и манипулацију особа са инвалидитетом;

4) други услови утврђени урбанистичким, грађевинским, техничким, санитарним, пожарним, прописима о заштити животне средине и безбедности и здравља на раду.

Члан 13.

Стандарди у погледу стручних радника подразумевају да стручне послове при спровођењу обука обављају:

1) инструктори за обављање практичне наставе, одговарајуће струке и најмање средњег нивоа образовања, са искуством у раду са особама са инвалидитетом од најмање три године;

2) да стручни радници за послове пружања професионалне асистенције и саветника за интеграцију на радном месту буду специјални едукатори (дефектолози), андрагози, педагози, психолози, социјални радници или стручна лица других занимања из области друштвених и хуманитарних наука, високог нивоа образовања и најмање једном годином искуства у раду са особама са инвалидитетом.

Уколико није могуће обезбедити стручне раднике из става 1. тачка 1) овог члана, стручне послове могу да обављају и лица других занимања са искуством у раду са особама са инвалидитетом од најмање пет година.

За спровођење обука до 15 полазника - особа са инвалидитетом потребан је најмање један инструктор и један стручни радник.

Члан 14.

Стандарди у погледу опреме подразумевају да просторије за спровођење обуке, у зависности од намене и радне способности особа са инвалидитетом имају:

1) опрему која одговара врсти обуке која се спроводи и која се лако одржава;

2) обезбеђен одговарајући намештај, машине и алате, компјутере, средства и материјале за практичну обуку, у складу са бројем полазника и врстом инвалидности.

Члан 15.

Стандарди у погледу садржине програма обуке обухватају:

1) назив извођача обуке;

2) референце извођача обуке (основни подаци о предузећу за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом или другом облику организовања - адреса, делатност, лица за контакт, претходна искуства у организовању обука, акредитација и сл.);

3) назив обуке;

4) подручје рада у ком се спроводи програм обуке;

5) трајање обуке (број часова по јединицама учења, однос теоретског и практичног дела обуке са описом, трајање програма - дневно и укупно, односно максимално укупно);

6) радне компетенције (опис послова и/или радних задатака, односно компетенција и вештина које ће полазник обуке стећи по завршетку програма обуке);

7) програм обуке (циљ програма, садржај програма учења - теоретског и практичног дела, исходи, методе наставног рада, динамика реализације програма);

8) услове за реализацију програма (уџбеници, приручници или брошуре, материјални и други ресурси);

9) полазнике обуке (опис циљне групе и оптималан број полазника - потребна претходна знања или способности кандидата, медицинско стање - врста инвалидности и степен радне способности и други потребни претходни услови);

10) услове за извођача обуке (простор, опрема, средства, цена - укупна и по радном сату обуке, CV предавача-инструктора и стручних лица са описом компетенција);

11) начин провере савладаности програма обуке (опис оцене стручне службе о функционисању појединца - индивидуални план рада, критеријуми праћења успешности појединца и саме обуке, опис провере знања и вештина - тестови, практични део);

12) услове за добијање уверења;

13) садржај уверења;

14) друге елементе.

Члан 16.

На мере и активности професионалне рехабилитације које се односе на оспособљавање за рад, доквалификацију, преквалификацију и обучавање, које се спроводе у образовним установама, примењују се посебни прописи којима се уређује додатно стручно, односно образовање одраслих - по општим или по прилагођеним програмима.

3. Прелазне и завршне одредбе

Члан 17.

Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом ускладиће програме професионалне рехабилитације са одредбама овог правилника, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог правилника.

Предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом извршиће код надлежног органа упис делатности - остали образовни рад, пре реализације програма професионалне рехабилитације, ако тај програм садржи и радно оспособљавање (програм обуке за стицање знања).

Програми обуке за стицање знања који доносе предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом објављују се у "Просветном гласнику Републике Србије", односно програми обуке воде се у регистру надлежног органа.

Члан 18.

Национална служба ће сагледати потребе за запошљавањем особа са инвалидитетом на тржишту рада и организовати спровођење појединих мера и активности професионалне рехабилитације у складу са тим потребама у року од четири месеца од дана ступања на снагу овог правилника.

Уколико је програм обуке предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом објављен у "Просветном гласнику Републике Србије" или се води у регистру надлежног органа, Национална служба организује спровођење обуке по том програму.

Члан 19.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Број 110-00-171/2009-15

У Београду, 10. децембра 2009. године

Министар,

Млађан Динкић, с.р.

Министар,

Томица Милосављевић, с.р.

Министар,

Жарко Обрадовић, с.р.

